Communicatieplan | januari 2015

Natura 2000
Vlakte van de Raan

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat
Uitgevoerd door	Peter Heslenfeld, Kiki Goedemondt (Rijkswaterstaat), Stefan Breukel (EZ) en Marion Pros (Provincie Zeeland)
Datum	januari 2015
Status	Definitief

Inhoud

1 De essentie van communicatie — 5
1.1 Communicatiedoel — 5
1.2 Kernboodschap — 5
1.3 Doelgroepen — 6

2 Communicatiestrategie — 8
2.1 De overheid komt met één boodschap — 8
2.2 Specificatie van de communicatiewerkzaamheden; de concrete aanpak — 8
2.3 Externe communicatie-middelen — 9

3 Wijze van organiseren — 10
3.1 Wie zijn er bij betrokken — 10
3.2 Hoe werken deze partijen samen? — 10
3.3 Regie op communicatie: communicatieregisseur op regionaal niveau — 10

4 Besluitvorming/maken van afspraken — 12

5 Financiën — 13

1 De essentie van communicatie

Communicatie dient het doel om instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Vlakte van de Raan te realiseren. Communicatie is een middel om gebruikers van/in het gebied te informeren over de natuurwaarden van het gebied en de manier waarop zij kunnen bijdragen aan het behoud/ontwikkeling hiervan. De communicatie heeft betrekking op Natura 2000 in Vlakte van de Raan gedurende de uitvoeringsfase van zes jaar. Omdat er meerdere gebieden op de Noordzee een vergelijkbare natuuropgave kennen, kiest Rijkswaterstaat voor de insteek de communicatie hierover regionaal te organiseren.

Vooraf kan worden opgemerkt dat de communicatiebehoefte en bijbehorende inspanning voor het gebied Vlakte van de Raan relatief gering is, zeker in vergelijking met andere gebieden zoals Voordelta en Deltawateren.

1.1 Communicatiedoel

Het *doel* van de communicatie is om de uitvoering van het beheerplan zo soepel mogelijk te laten verlopen, zodat de instandhoudingsdoelstellingen en verbeteropgave worden gerealiseerd. Belanghebbenden en anderen die in het gebied aanwezig zijn, moeten weten wat de consequenties van de maatregelen uit dit beheerplan zijn voor hun eigen handelen. Communicatie moet een realistisch beeld scheppen van de mogelijkheden, maatregelen en beperkingen, maar ook de kansen voor mens en natuur. Met communicatie in de fase van uitvoering van de Natura 2000-maatregelen wordt dan ook beoogd bij de relevante doelgroepen bekend te maken wat het beheerplan daadwerkelijk betekent voor te ontplooien activiteiten in de Vlakte van de Raan. Daarbij moet helder zijn waarom er aan bepaalde gebruiksactiviteiten voorwaarden worden gesteld. Bovendien moet bij de doelgroepen duidelijk zijn op welke wijze zij aan die voorwaarden kunnen voldoen. Heldere en toegankelijke communicatie geeft doelgroepen handelingsperspectief en schept voorwaarden voor draagvlak voor de uitvoering van de maatregelen.
Als voorlichting en communicatie resulteert in gewenst gedrag, kan zelfs worden voorkomen dat er daadwerkelijk moet worden gehandhaafd en gesanctioneerd.

Subdoelen die met voorlichting en communicatie worden beoogd zijn:
- Begrip bij gebruikers: draagvlak voor Natura 2000;
- Informeren van geïnteresseerden door het beschikbaar stellen van informatie;
- Betrokkenheid van bevoegde gezagen, beheerders en betrokken partijen.

1.2 Kernboodschap

De leidende gedachte bij de kernboodschap is: ‘wat moet de doelgroep zich in elk geval herinneren?’. De *kernboodschap* is dat de Vlakte van de Raan een bijzonder gebied is omdat er bepaalde habitats en soorten voorkomen en dat de bescherming hiervan doorwerkt in de gebruiksmogelijkheden van het gebied. In de uitvoeringsperiode van het eerste beheerplan is het daarom cruciaal dat er duidelijkheid is over de consequenties van Natura 2000, onderbouwd vanuit de argumenten van de bescherming van de natuurwaarden. Gebruikers van het gebied en betrokkenen duidelijkheid en een handelingsperspectief geven is daarom essentieel. Het gaat daarbij vooral om duidelijkheid over de consequenties voor gebruiksactiviteiten (aangeven wat kan, maar ook wat niet meer kan of alleen onder voorwaarden).

Belangrijke boodschappen zijn bovendien:

- De staatssecretaris van EZ heeft de Vlakte van de Raan, het zeegebied voor de monding van de Westerschelde, eind 2010 aangewezen als Natura 2000 gebied om bescherming te bieden aan het habitat, de bijzondere soorten dieren die er leven en het voedselgebied voor soorten in aangrenzende gebieden.
- Het Natura 2000-beheerplan geeft aan welke afspraken er gemaakt zijn om het habitat en de soorten dieren in de Vlakte van de Raan te beschermen. Uitgangspunt is het realiseren van de ecologische doelen met een zorgvuldige balans van het gebruik van het gebied.
- Rijkswaterstaat heeft als grootste beheerder van het gebied de verantwoordelijkheid om de uitvoering van het beheerplan te organiseren, waarbij de uitvoeringstaken door verschillende overheden (onder andere ministerie van EZ, Provincie Zeeland en RWS) worden uitgevoerd.
- Het ministerie van EZ en de Provincie Zeeland zijn de bevoegde gezagen in het gebied voor vergunningverlening en handhaving in het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) Toezicht houden en het vrijblijvend aanspreken van overtreders kan door de vertegenwoordigers van alle bevoegde gezagen, dus zowel Provincie als het ministerie van EZ en Rijkswaterstaat of door de (Rijks)politie.
- Om de kennis over het gebied te vergroten, in het bijzonder over de mogelijke effecten van visserij op de natuurwaarden, zijn door de Regiegroep Visserij in Beschermde gebieden – VIBEG (mede op basis van een gezamenlijk voorstel van de visserijsector en natuurorganisaties) onderzoeksgebieden ingesteld waar gedurende 12 jaar niet mag worden gevist met bodemberoerend vistuig.

1.3 Doelgroepen

De *doelgroepen* van de communicatieactiviteiten zijn gebruikers in/van het gebied. Specifieker kunnen worden onderscheiden:

- Beroepsvisserij
  Het ministerie van EZ richt zich met name op deze groep via het spoor van vergunningverlening en handhaving. Essentieel voor de voortgang in de bescherming van de natuurwaarden is het doen slagen van het onderzoek in de 3 onderzoeksgebieden, dat er op gericht is om meer kennis te vergaren over de mogelijke relatie tussen visserij en het habitattype "permanent overstroomde zandbanken" (1110_B). Verder zal het ministerie van EZ zich richten op de staandwantvissers.
- Vaargeulbeheerder
  Het ministerie van EZ heeft te maken met betrokken partij en communiceert over de voorwaarden via het vergunningen- en handhavingsspoor.
- Suppleerder
  Het ministerie van EZ en/of Provincie Zeeland hebben te maken met deze partij en communiceren over de voorwaarden. Rijkswaterstaat is één van de initiërende partijen.
- Organisatoren van wedstrijden met speedboten en evenementen en powerboats. Dit betreft een vergunningplichtige activiteit. Provincie Zeeland onderhoudt de contacten met deze partijen.
- Lokale overheden
  Provincie Zeeland is eerste aanspreekpunt voor gemeenten en waterschappen. Communicatie met deze partijen is met name nodig om draagvlak en kennis te delen, zodat de overheid duidelijk kan zijn over het belang en de doorwerking van Natura 2000 richting burgers en bedrijven.

- Recreërende bezoekers
  In de begrenzing van het gebied Vlakte van de Raan zit geen strand/vaste land, waardoor er geen nadrukkelijke relatie is via bijvoorbeeld de aanwezigheid van een jachthaven of stranden waar wordt gerecreëerd. Vaarrecreatie maakt wel gebruik van het open water van Vlakte van de Raan; de communicatie met recreanten is daarom met name te regelen via de aanliggende gebieden Voordelta en Westerschelde. Ook via de belangenorganisaties van recreanten is de achterban te bereiken.
- Algemene belanghebbenden/geïnteresseerden (een meer generieke doelgroep)
  Vergelijkbaar met de hiervoor genoemde groep, maar in het bijzonder is hier ook de algemene informatie over Natura 2000 van belang zoals die bijvoorbeeld wordt ontsloten via websites van alle betrokken instanties als belangenorganisaties, lokale en regionale overheden.

2 Communicatiestrategie

2.1 De overheid komt met één boodschap

Communicatie geschiedt vanuit een gezamenlijk afzenderschap van de bevoegde gezagen. Rijkswaterstaat (als voortouwnemer van het beheerplan) treedt daarbij niet in de verantwoordelijkheden van anderen.

Regie op regionaal niveau
Rijkswaterstaat benadert de communicatie voor de Natura 2000-gebieden die bij haar in beheer zijn op regionaal niveau en geeft dit samen met de bevoegde gezagen en in afstemming met belanghebbende organisaties vorm. Het uitgangspunt daarbij is dat de samenhang en synergie met andere Natura 2000-gebieden in de regio benut moet worden:

- Op regionaal niveau gaat het over veelal dezelfde stakeholders;
- Communicatie kan op elkaar worden afgestemd en wordt daardoor minder fragmentarisch dan bij een aanpak op uitsluitend gebiedsniveau;
- Er is efficiencywinst te behalen door gericht en eenduidig te communiceren bij het ontwikkelen van communicatiemiddelen, het verankeren van kennis daarover en het ontwikkelen van het communicatienetwerk bestaande uit partnerorganisaties;
- Activiteiten zijn vaak gebiedsoverstijgend: bijvoorbeeld vissers begeven zich in zowel de Vlakte van de Raan als in de Voordelta en Westerschelde, recreanten en hun belangenorganisaties hebben belang bij zowel de binnenwateren als de zeegebieden.

Door regie te voeren op de communicatieaanpak voor de Natura 2000-gebieden Vlakte van de Raan, Voordelta en Deltawateren is efficiency en effectiviteit te bereiken. Daartoe zal Rijkswaterstaat in afstemming met de partners voor de communicatieregisseur zorgdragen.

Zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande middelen en kanalen
Een tweede belangrijke uitgangspunt in de communicatiestrategie is dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van reeds bestaande communicatiemiddelen en -activiteiten. Het is de taak van de beheerder van een gebied zelf om informatie in brede zin over zijn gebied te (laten) verschaffen. Dit betreft dus ook de informatie in het kader van Natura 2000.

2.2 Specificatie van de communicatiewerkzaamheden; de concrete aanpak

Regulier overleg met georganiseerde belanghebbenden
Bij de totstandkoming van het beheerplan zijn diverse belanghebbende organisaties actief betrokken geweest via de Tafel van Inbreng. Uitgangspunt is dat dergelijke overlegmomenten met vertegenwoordigers van belanghebbende organisaties in aangepaste frequentie (maximaal eens per jaar) blijven gehandhaafd, ook gedurende de uitvoeringsperiode. De areaalbeheerder Vlakte van de Raan (Rijkswaterstaat) organiseert deze informatieve sessies (mogelijk georganiseerd voor meerdere Natura 2000 gebieden tegelijkertijd) en stemt af met de communicatieregisseur.

Aan de Tafel van Inbreng namen deel: Provincie Zeeland, gemeente Vlissingen (die ook Veere en Sluis vertegenwoordigt), Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging, Havenschap Zeeland Seaports, Rijkswaterstaat Zee en Delta en het District Zuid, Productschap Vis, Zeeuwse Milieufederatie, Stichting de Noordzee,

Nederlandse Onderwatersport Bond, Nederlands Platform Waterrecreatie. Deze samenstelling is niet limitatief; desgewenst kunnen ook andere relevante en belanghebbende partijen deelnemen.

Afstemming met Vlaanderen vindt, op hun verzoek, plaats in de Vlaams-Nederlandse Schelde Commissie.

2.3 Externe communicatie-middelen

Enkele middelen die gedurende de uitvoeringsperiode kunnen worden ingezet zijn onder andere:

1. Factsheet Vlakte van de Raan. De factsheet beschrijft het gebied met een kaart, geeft informatie over habitat en fauna, procedure beheerplan etcetera. Het sheet is bedoeld voor alle betrokken doelgroepen van de Vlakte van de Raan en wordt zo nodig aangepast aan de actualiteit.
2. Bestaande websites van Rijkswaterstaat, IDON, lokale en regionale overheden en organisaties van betrokken organisaties uit de Tafel van Inbreng. Op de website www.rijkswaterstaat.nl wordt zowel de achtergrond als actualiteit over het beheerplan Vlakte van de Raan toegelicht.
3. Persberichten en interviews. Door de media te informeren wordt ook het grote publiek bereikt. Daarbij kan tactisch worden gekozen voor bijvoorbeeld de start van het zeil- en recreatieseizoen.
4. Bestaande nieuwsbrieven van Rijkswaterstaat, IDON en organisaties van betrokken organisaties uit de Tafel van Inbreng.
5. RWS informatielijn (0800-8002) waar burgers / gebruikers met vragen of opmerkingen over het werk van Rijkswaterstaat zeven dagen per week van ’s ochtends 06:00 uur tot ’s avonds 22:30 uur telefonisch terecht kunnen.

De precieze keuze voor middelen is sterk afhankelijk van de doelgroep en boodschap, bovenstaande middelen geeft een indicatie. De uiteindelijke inzet zal in overleg met anderen gedurende de uitvoering worden vormgegeven.

3 Wijze van organiseren

3.1 Wie zijn er bij betrokken?

Als grootste beheerder en als voortouwnemer van het Natura 2000-beheerplan voert RWS de regie, ook wat betreft communicatie. Vanuit die rol spreekt Rijkswaterstaat andere partijen aan op de communicatie die voor de uitvoering van het beheerplan relevant is en faciliteert waar mogelijk. Zonder daarbij de verantwoordelijkheden over te nemen van die andere partijen.

Bij het organiseren van de communicatie over beheerplan Vlakte van de Raan zijn in ieder geval de bevoegde gezagen in relatie tot Natura 2000 en de voortouwnemer van het beheerplan betrokken, de Provincie Zeeland, het ministerie van EZ en Rijkswaterstaat.

3.2 Hoe werken deze partijen samen?

Uitgangspunten voor de samenwerking rondom communicatie zijn:

- Ieder bevoegd gezag en iedere beheerder heeft vanuit eigen verantwoordelijkheid de taak om juiste en tijdige informatie over Natura 2000 Vlakte van de Raan beschikbaar te stellen en daarvoor actief eigen middelen en kanalen in te zetten.
- Efficiëntie en eenduidigheid wordt bevorderd door de inzet van een communicatieregisseur. Deze neemt geen taken over van individuele bevoegde gezagen of beheerders, maar bevordert de samenhang van de activiteiten en ondersteunt waar mogelijk.
- Rijkswaterstaat ziet toe op de organisatie van de communicatiewerkzaamheden voor zijn/haar beheerplan en spreekt de communicatieregisseur hierop aan.

3.2.1 Regie op communicatie: communicatieregisseur op regionaal niveau

De centrale regie voor communicatie over Natura 2000 voor Vlakte van de Raan, Voordelta en Deltawateren wordt belegd bij de communicatieregisseur. Deze regisseur:

- heeft het totaaloverzicht van communicatieactiviteiten over Natura 2000 Voordelta, Vlakte van de Raan en Deltawateren;
- weet wat er speelt bij de afzonderlijke beheerders en bevoegde gezagen;
- fungeert als spin in het web en onderhoudt contacten met de intermediaire partijen die een rol spelen bij de communicatie;
- brengt overheden, (belangen)organisaties en bedrijven met elkaar in gesprek over communicatie (lobbyist);
- bekijkt bij welke acties en initiatieven in het gebied kan worden aangehaakt met de Natura 2000 boodschap ('inpluggen' en 'meeliften');
- vertaalt de algemene kernboodschap uit dit communicatieplan naar een maatwerk boodschap, afhankelijk van de campagne, het initiatief of het project waarbij wordt aangehaakt;
- actualiseert de lijst met intermediairs en hun communicatiemiddelen en –kanalen;
- onderhoudt contacten met de media en grijpt kansen voor free publicity;
- bewaakt de voortgang en effectiviteit van de gezamenlijke communicatie-inspanningen;
- bewaakt de woordvoering en is woordvoerder bij gebiedsoverstijgende vraagstukken;
- zorgt voor actueel houden van de Rijkswaterstaat website en andere communicatiemiddelen als factsheet, foldermateriaal en spreekt ook andere partijen hierop aan.

Rijkswaterstaat stelt voor dat de rol van communicatieregisseur voor de Natura 2000-gebieden Vlakte van de Raan, Voordelta en Deltawateren door Rijkswaterstaat wordt ingevuld. Deze communicatieregisseur doet het werk in afstemming met de andere bevoegde gezagen (Provincies, ministerie van EZ) en beheerders.

Voor de beheerplannen Noordzeekustzone en Wadden (Waddenzee en de Waddeneilanden) is ook een communicatieregisseur actief vanuit Rijkswaterstaat. Dit maakt een eenduidige communicatie over Natura 2000 op de zee en in de delta mogelijk. Ook is Rijkswaterstaat als grootste beheerder van de rijkswateren makkelijk aanspreekbaar.

4 Besluitvorming/maken van afspraken

Net als voor de andere hoofdactiviteiten (monitoring en handhaving) zal er regelmatig door Rijkswaterstaat een overzicht worden gemaakt van de stand van zaken (opvallendheden, aandachtspunten, bijsturing). Zo nodig worden bepaalde acties geagendeerd bij de bevoegde gezagen ministerie van EZ en Rijkswaterstaat. Dit wordt afgestemd met de communicatieregisseur.

5 Financiën

In de uitvoeringsfase van het beheerplan Vlakte van de Raan wordt grotendeels aangehaakt op huidige communicatie-inspanningen en middelen. De jaarlijkse kosten voor de ontwikkeling en actueel (laten) houden van middelen worden geraamd op 12.000 euro per jaar (kosten Rijkswaterstaat).
De kosten voor een senior communicatieadviseur in de rol van communicatieregisseur voor de gebieden Vlakte van de Raan, Voordelta en Deltawateren worden geschat op gemiddeld 1 dag per twee weken. De inschatting is bovendien dat niet meer dan 10% van die tijd wordt besteed aan Vlakte van de Raan, de overige gebieden zullen meer aandacht en tijd eisen.

Dit is een uitgave van:

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Ministerie van Economische Zaken

Kijk voor meer informatie op
www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002
(ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)

januari 2015 | ZD1014LC085